

PRIMELE ORASE

Primele asezari urbane mai mari au aparut in antichitate in Orientul Mijlociu, in Mesopotamia si Valea Indului. Aceste orase erau o dovada a progresului uman, dand nastere primelor mari civilizatii ale lumii.

Orasele s-au putut dezvolta doar cand oamenii au invatat sa-si construiasca asezari si sa le transforme in locuinte permanente. Acest lucru se intampla cu 10-12.000 ani in urma, pe o larga fasie de pamant de-a lungul Orientului Mijlociu, de unde se afla azi Turcia pana in Iran. Bastinasiile acestor locuri traisera la inceput din vanat si cules, dar treptat au inceput sa traiasca in mici comunitati, sa cultive plante si sa creasca animale.

Dar aceste asezari nu erau inca orase. Orasul nu este doar mai mare decat un sat, ci majoritatea populatiei sale nu se ocupa cu agricultura - meseriasii, comercianti, preoti, soldati si oficialitati. Orasele pot exista daca fermierii produc un surplus de alimente pentru a hrani pe cei ce au alte activitati, indispensabile dezvoltarii civilizatiei.

Existenta unor asezari destul de mari a fost datata destul de timpuriu. Orasul cunoscut in Biblie sub numele de Jericho a fost locuit in mod permanent inca dinainte de 8000 i.Hr., iar Catal Huyuk, o asezare veche descoperita in Turcia, a inflorit intre 6500-5000 i.Hr. Din pacate, informatiile despre aceste orase sunt limitate, deoarece nu exista dovezi scrise despre ele. Scrisul a aparut ulterior, inainte de 3000 i.Hr., in Sumer (acum sudul Irakului).

Sumerul

Spre deosebire de zonele situate mai in nord, Sumerul nu a fost niciodata un bun teren agricol. Solul sau bogat a putut da recolte bogate, dar doar dupa ce mlastinile au fost secate si terenurile irigate. Acest lucru presupunea un efort organizat si probabil a necesitat participarea intregii populatii; eforturi similare erau necesare si pentru a mentine in functiune sistemul. Fiind deosebit de productiv si prosper, Sumerul a fost in curand divizat in orase-state independente - orase aparate de ziduri – ca Ur, Uruk, Kish, Lagash si Nippur, fiecare cu rolul de capitala a teritoriilor dimprejur.

Cu exceptia hranei de care nu ducea lipsa, Sumerul nu dispunea de resurse. Lipsa cherestelei si a pietrelor, prea grele pentru a fi importate in cantitati mari, a avut consecinta realizarea cladirilor din caramizi de lut, uscate la soare si arse in cuptoare. Avand in vedere perisabilitatea acestui material, este surprinzator ca multe dintre aceste structuri sfaramicioase au supravietuit. Acestea sunt ziguratele, piramidele, lateral cu trepte, care initial duceau la templul sau sanctuarul unui sfant. Fiecare oras isi avea propriul sfant si era construit in jurul unui templu impunator. Preotii detineau o putere deloc neglijabila in Sumer si aici au luat nastere primele monarhii. Mai mult, se pare ca primul cod de legi a fost cel din Ur, in timpul domniei regelui Ur-Nammu.

Printre contributiile Sumerului la dezvoltarea civilizatiei se numara primele vehicule cu roti, roata de olarit si mai ales scrisul. Incepand cu simple pictograme si ideograme, sumerienii au dezvoltat in cele din urma scrierea cuneiforma, care se realiza pe tablite de lut umed, ce erau apoi uscate pentru a pastra mesajul. Aceste tablite au pastrat primele texte literare, bazate pe miturile si legendele sumerienilor.

Valea Indului

Civilizatia s-a nascut si dezvoltat in Sumer cu cateva sute de ani inainte sa apara in Egiptul antic. O singura civilizatie s-a mai dezvoltat inainte de anul 2000 i.Hr. si anume o cultura urbana misterioasa localizata in Valea Indului (astazi Pakistan) in jurul anului 2500 i.Hr. in afara de asezarile Mohenjo-Daro si Harappa, foarte putine vestigii s-au mai pastrat din aceasta civilizatie timpurie; in plus, pentru ca pictogramele pastrate nu au putut fi descifrate, nu se stie cum erau oamenii din Valea Indului si cum au reusit sa construiasca acele orase cu adevarat remarcabile.

Orasele din Valea Indului aveau aspectul unei retele, cu drumuri care se intersectau in unghiuri drepte. Acest detaliu arata ca orasele au fost proiectate si construite inainte de a fi locuite. Civilizatia organizata din Valea Indului s-a prabusit in jurul anului 1700 i.Hr., dar nu se stie cum si din ce motive. Si Sumerul a avut aceeasi soarta. Orasele sale au inceput sa se razboiasca intre ele, prin aceasta incurajand atacurile din afara. Sumerienii au reusit de mai multe ori sa-si alunge dusmanii, iar dinastia Ur, intemeiata de Ur-Nammu, a marcat unul dintre punctele cele mai inalte atinse in dezvoltarea acestei civilizatii. Dar dupa ce au fost cuceriti de amoriti, in jurul anului 1900 i.Hr., istoria sumerienilor a fost integrata in cea a civilizatiei babiloniene.

Date importante:

Orientul Mijlociu i.Hr.

Aprox. 10000-3500 I Hr.

Neoliticul (neoliticul timpuriu): inceputurile agriculturii, domesticirea animalelor, olaritul.
aprox. 8000

Asezare permanenta construita la Jericho (Malul de Vest, Palestina/Israel)
aprox. 6500-5500

Asezare urbana la Catal Huyuk
aprox. 3500

Epoca de Bronz: primele asezari din Sumer
aprox. 2500

Prima dinastie sumeriana din Ur;
mormintele regilor dezvaluie o cultura deosebita si o mare bogatie; s-au pus bazele civilizatiei din Valea Indului
aprox.2350

Semitii, sub conducerea regelui Sargon, cuceresc Sumerul
aprox.2130

Sumerul devastat de guti
aprox. 2100

Intemeierea celei de-o treia dinastii din Ur
aprox. 1900

Amoritii cuceresc Sumerul; civilizatia sumeriana este absorbita in cea babiloniana.